

ΙΣΤΟΡΙΑ

Γ' Γυμνασίου

Ενότητα 20^η

Από την έξωση του Όθωνα (1862) έως το
κίνημα στο Γουδί

Ο Γεώργιος Α' βασιλιάς των Ελλήνων και η ενσωμάτωση των Επτανήσων

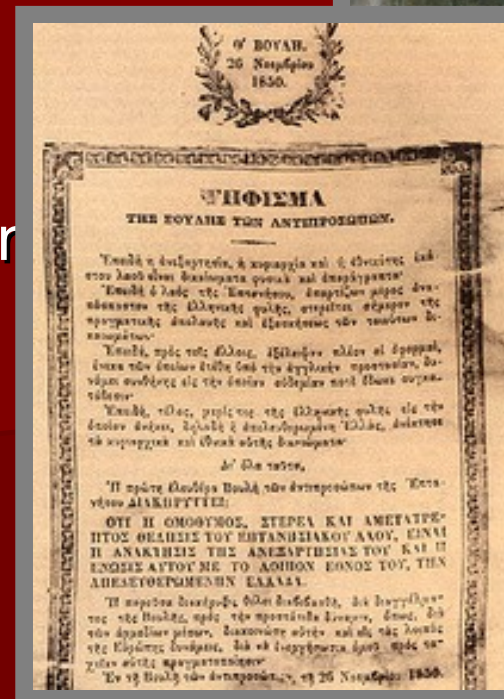
□ **1862:** Οι Δυνάμεις αναγορεύουν βασιλιά των Ελλήνων τον Δανό πρίγκιπα Γεώργιο Γκλύξμπουργκ (Γεώργιος ο Α').

Γεώργιος Α'

□ **1863:** Η Αγγλία μη μπορώντας να κρατήσει άλλο τα Επτάνησα τα προσφέρει στη Ελλάδα.

□ **1864:** Επίσημη ενσωμάτωση των Επτανήσων στην Ελλάδα.

Ύψιγμα των Επτανησίων υπέρ της ένωσης με την Ελλάδα, του 1850

Ενσωμάτωση των Επτανήσων, 1864

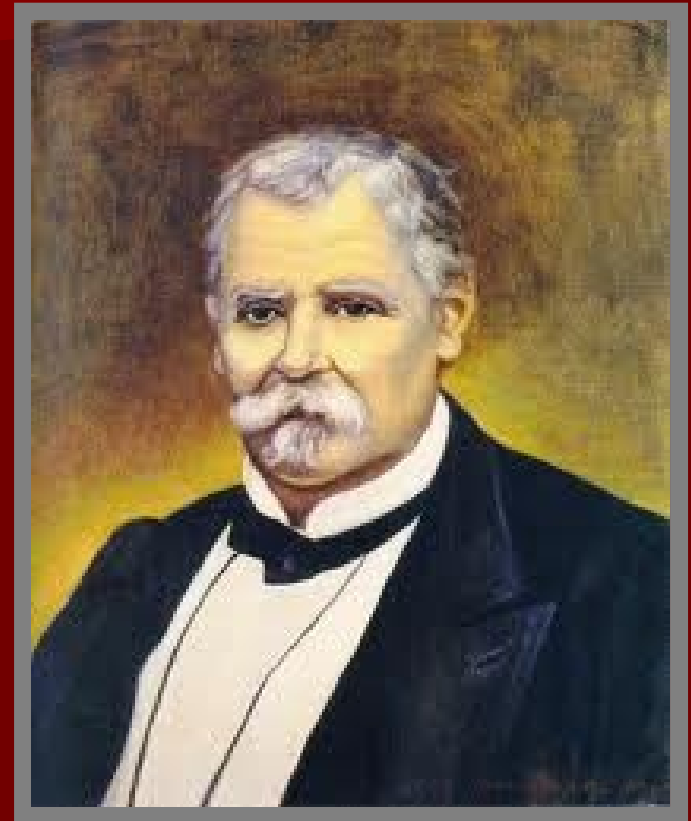
Α. Κριεζής, Η άφιξη του Γεώργιου στην Ελλάδα, 17 Οκτωβρίου 1863

Το Σύνταγμα του 1864

- Αναγνώριζε το λαό ως κυρίαρχο παράγοντα του πολιτεύματος (**δημοκρατική αρχή**).
- Όριζε ως πολίτευμα τη **βασιλευόμενη Δημοκρατία**. (Ο βασιλιάς είναι ανώτατος άρχοντας της Πολιτείας.)
- Η **Νομοθετική εξουσία** ασκείται από τον βασιλιά και τη Βουλή.
- Η **Γερουσία** καταργείται ως θεσμός αντιδημοκρατικός.
- Δικαίωμα ψήφου είχαν μόνο οι άντρες που είχαν συμπληρώσει το 21ο έτος της ηλικίας τους.
- Η **Εκτελεστική εξουσία** ασκείται από το βασιλιά με τη συνεργασία υπουργών (που ο ίδιος διορίζει).
- Η **Δικαστική εξουσία** κηρύσσεται ανεξάρτητη.

Εσωτερικές Πολιτικές Εξελίξεις (1)

- 1864-1881: Στην πολιτική δεσπάζει ο Αλ. Κουμουνδούρος
- Διένειμε τις εθνικές γαίες (1871)
- Επεδίωξε τη διεύρυνση των συνόρων.
- Απομακρύνθηκε από τον Γεώργιο Α΄ όταν έστειλε στρατό στην Κρητική Επανάσταση (1866-1869)

Αλέξανδρος
Κουμουνδούρος

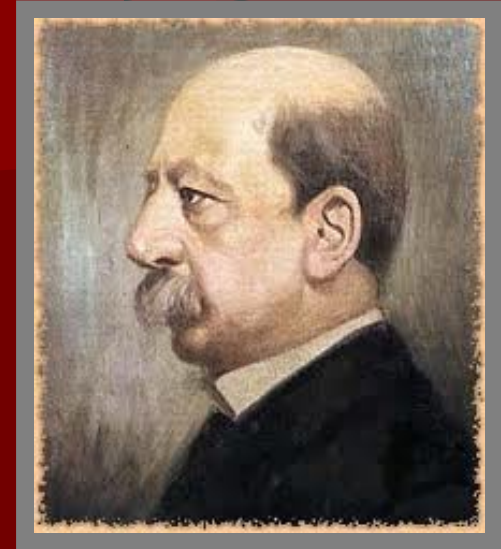
Εσωτερικές Πολιτικές Εξελίξεις (2)

Προβλήματα του Κοινοβουλευτισμού

- Οι δημόσιοι υπάλληλοι δεν ήταν μόνιμοι: πολλοί πολίτες πίεζαν τους βουλευτές για να εξασφαλίσουν διορισμό στο δημόσιο.
- Οι βουλευτές στήριζαν στη Βουλή εκείνους τους αρχηγούς που εξυπηρετούσαν τα συμφέροντα των ψηφοφόρων τους.
- **Σημαντικότερος παράγοντας αστάθειας:** η αυθαίρετη επιλογή του βασιλιά να ανατρέψει τις κυβερνήσεις.

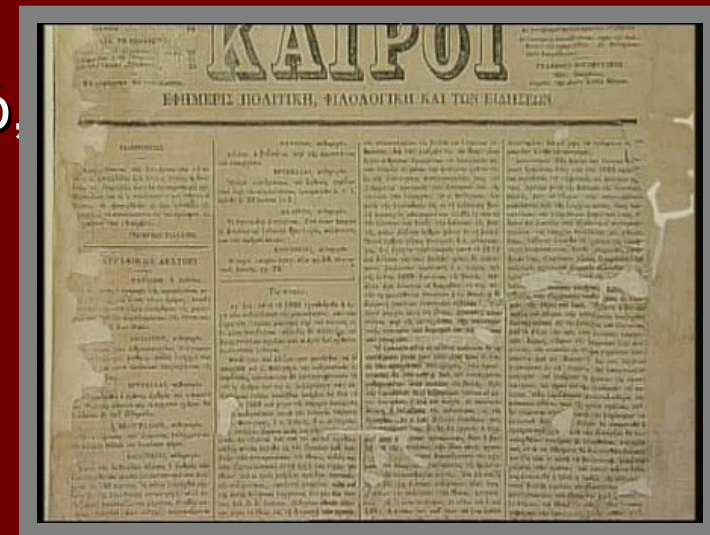
Εσωτερικές Πολιτικές Εξελίξεις (3)

- **1874: Ο Χ. Τρικούπης** (“Τίς πταίει”;) υποστήριξε ότι ο βασιλιάς έπρεπε να διορίζει πρωθυπουργό μόνο εκείνον που είχε τη **δεδηλωμένη** εμπιστοσύνη της Βουλής (**αρχή της δεδηλωμένης**).

Χαρίλαος Τρικούπης

- **1875: Ο Γεώργιος** διορίζει τον Τρικούπη προσωρινό πρωθυπουργό για να πραγματοποιήσει εκλογές· κατά την έναρξη της Βουλής ο Γεώργιος εκφώνησε λόγο όπου αναγνώριζε την αρχή της δεδηλωμένης (Λόγος του Θρόνου).

Το άρθρο «Τίς Πταίει» στην εφημερίδα «Καιροί»

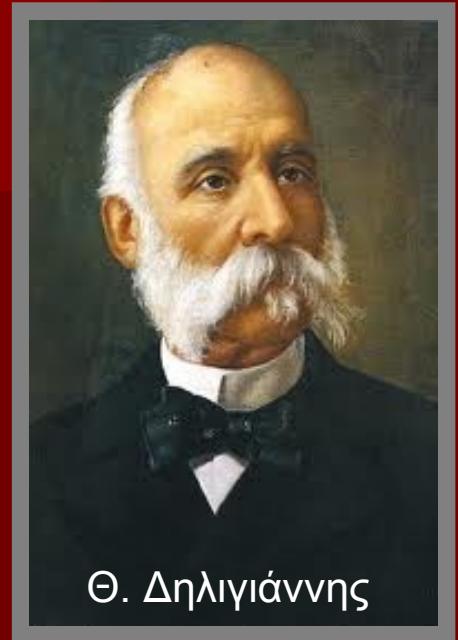
Χ. Τρικούπης

Κ. Βολανάκης, Τα εγκαίνια της διώρυγας της Κορίνθου,
25 Ιουλίου 1893.

Ο Δικομματισμός

- Η καθιέρωση της αρχής της δεδηλωμένης οδήγησε στον αφανισμό των μικρών κομμάτων (ή στην ενσωμάτωσή τους στα μεγάλα).
- **1885-1895:** Δύο μεγάλα κόμματα, με επικεφαλής:
 - τον **Χ. Τρικούπη**
 - τον **Θ. Δηλιγιάννη**

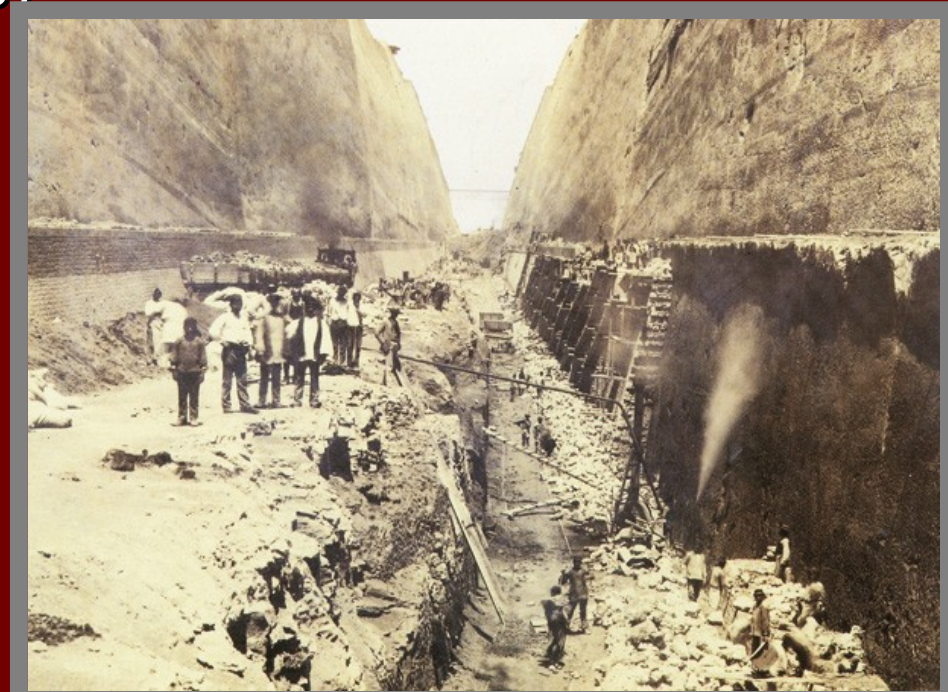
Συνεδρίαση στη Βουλή με τον Τρικούπη στο βήμα

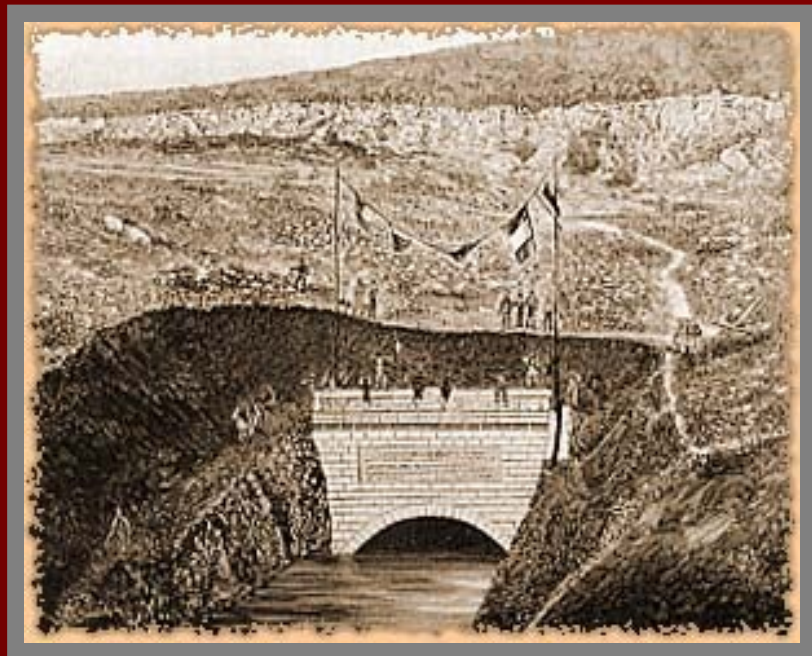
Το κτίριο όπου στεγάστηκε η Βουλή το 1875

Το Πρόγραμμα του Χαριλάου Τρικούπη

- Κατασκευή μεγάλων έργων υποδομής (σιδηροδρομικό δίκτυο, οδοποιία, διάνοιξη της διώρυγας της Κορίνθου)
- Ανασυγκρότηση των ενόπλων δυνάμεων
- Εξυγίανση της δημόσιας διοίκησης (με θέσπιση αντικειμενικών κριτηρίων πρόσληψης)
- Επιδίωξη ειρηνικής συμβίωσης με την Οθωμανική Αυτοκρατορία

Εργασίες διάνοιξης της διώρυγας της Κορίνθου, 1886

Έναρξη έργων
αποξήρανσης
της Κωπαΐδας,
1886

Ατμάμαξα στη
γραμμή
Καλαμάτα-
Μύλοι

Σιδηροδρομική
γραμμή Αθηνών-
Πειραιά, Θησείο, 1890

Το Πρόγραμμα του Χαριλάου Τρικούπη (2)

Για να πετύχει τα
παραπάνω:

- Επέβαλε βαρύτατη φορολογία.
- Σύναψε μεγάλα δάνεια με τράπεζες του εξωτερικού.
- Πρόσφερε στους Έλληνες κεφαλαιούχους του εξωτερικού προνομιακούς όρους για επενδύσεις.

Γελοιογραφία από το περιοδικό «Νέος
Αριστοφάνης»

Το πρόγραμμα του Θεόδωρου Δηλιγιάννη

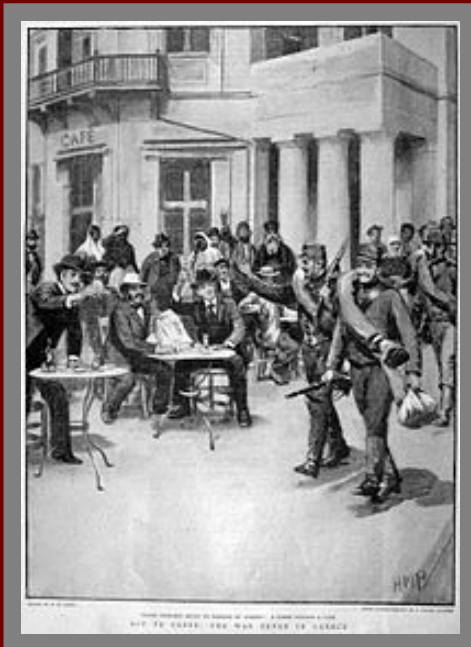
- Η φορολόγηση έπρεπε να είναι η μικρότερη δυνατή.
- Υπογράμμιζε τις συνέπειες των τρικουπικών μέτρων για τα μεσαία και κατώτερα κοινωνικά στρώματα.
- Κατηγορούσε τον Τρικούπη ότι έδειχνε εύνοια προς τους οικονομικά ισχυρούς.
- Κατάργησε τον τρικουπικό νόμο "περί προσόντων των δημοσίων υπαλλήλων».

Γελοιογραφία από το περιοδικό «Νέος Αριστοφάνης» μετά την εκλογική νίκη του Δηλιγιάννη το 1895

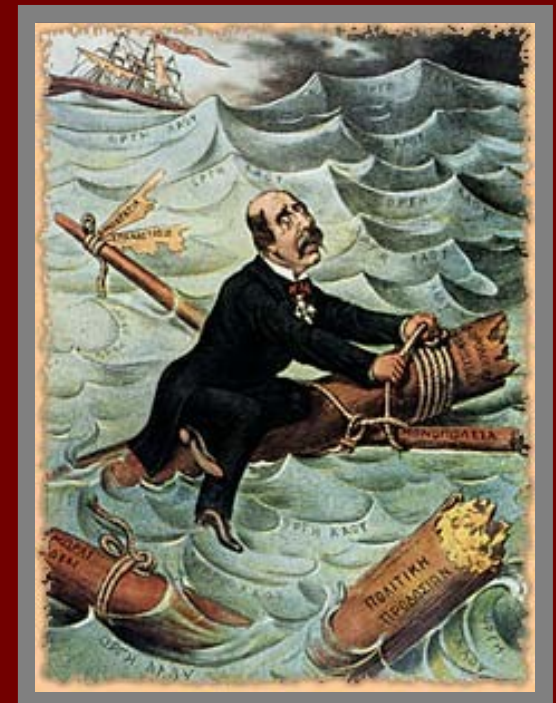
Η πορεία προς την εθνική και οικονομική κρίση

- **1893:** Ο **Τρικούπης** κηρύσσει πτώχευση.
- **1895:** Εκλογές στις οποίες ο **Τρικούπης** δεν εκλέγεται ούτε καν βουλευτής.
- Ο **Δηλιγιάννης** αντιμετωπίζει ήδη πολλά προβλήματα.
- **1896:** Ξεσπά επανάσταση στην Κρήτη και ο Δηλιγιάννης στέλνει στρατό, πιεζόμενος από την κοινή γνώμη (Φεβρουάριος 1897).

Αναχώρηση ελληνικών
στρατευμάτων για την
Κρήτη

Γελοιογραφία από
το περιοδικό «Νέος
Αριστοφάνης» μετά
την πτώχευση της
Ελλάδας

Ο πόλεμος του 1897

- **1897**: Αρχίζει στη Θεσσαλία **ελληνοτουρκικός πόλεμος**, στον οποίο η Ελλάδα ηττάται (αρχιστράτηγος ο διάδοχος Κωνσταντίνος).

- Οι οθωμανικές δυνάμεις φθάνουν ως τη Λαμία και αναχαιτίζονται από τις Μεγάλες Δυνάμεις.

- Η Ελλάδα, για να μη συνεχίσει ο πόλεμος, αναγκάζεται να πληρώσει βαριές αποζημιώσεις.

- Η Ελλάδα, για να πληρώσει, αναγκάζεται να πάρει νέο δάνειο.

- Οι Δυνάμεις, μη εμπιστευόμενες πλέον τη χώρα, της επιβάλλουν **Διεθνή Οικονομικό Έλεγχο (Δ.Ο.Ε.)**.

Γ. Ροϊλός, Η μάχη των Φαρσάλων, 23 Απριλίου 1897.
Μία από τις μάχες του ελληνοτουρκικού πολέμου
του 1897

Η μάχη του Βελεστίνου,
λαϊκή λιθογραφία

Φ. Ζοναρό, Οθωμανικό πεζικό
επιτίθεται κατά τη μάχη του
Δομοκού

Οι πολιτικές εξελίξεις ως το 1908

- Η λαϊκή δυσαρέσκεια προς τους πολιτικούς και τα ανάκτορα μεγάλωνε
- Ο **Γεώργιος** συνέχιζε να παρεμβαίνει στην πολιτική (εσωτερική και εξωτερική).
- Οι συνεχείς παρεμβάσεις των ανακτόρων στάθηκαν ο κυριότερος παράγοντας του **Κινήματος του Στρατιωτικού Συνδέσμου** στο Γουδί (1909).

Γελοιογραφία από τον «Νέο Αριστοφάνη» που απεικονίζει τη λαϊκή δυσαρέσκεια.

Ασκήσεις

Να χαρακτηριστούν οι ακόλουθες προτάσεις ως σωστές ή λανθασμένες και να δοθούν οι σωστές απαντήσεις σ' αυτές που θεωρείτε λανθασμένες:

- 1. Μετά την εκθρόνιση του Όθωνα οι Δυνάμεις αναγόρευσαν βασιλιά των Ελλήνων τον Γεώργιο τον Α'.
- 2. Οι Άγγλοι, το 1863, προσέφεραν οικειοθελώς τα Επτάνησα στην Ελλάδα.
- 3. Στο σύνταγμα του 1864 διατηρήθηκε η Γερουσία.
- 4. Το σύνταγμα του 1864 ήταν περισσότερο φιλελεύθερο από αυτό του 1844.
- 5. Σύμφωνα μ' αυτό το σύνταγμα (1864) δικαίωμα ψήφου είχαν όλοι οι πολίτες που είχαν συμπληρώσει το 21ο έτος.
- 6. Ο Αλέξανδρος Κουμουνδούρος δέσποζε ως πολιτικός από το 1864 έως το 1981.
- 7. Ο κοινοβουλευτισμός στη χώρα μας καθιερώθηκε χωρίς προβλήματα.
- 8. Ο Χαρίλαος Τρικούπης αγωνίστηκε για τη στερέωση του κοινοβουλευτικού θεσμού στην Ελλάδα.
- 9. Το όνομα του Χαρίλαου Τρικούπη συνδέθηκε με μεγάλα έργα υποδομής στη χώρα.

Δραστηριότητα

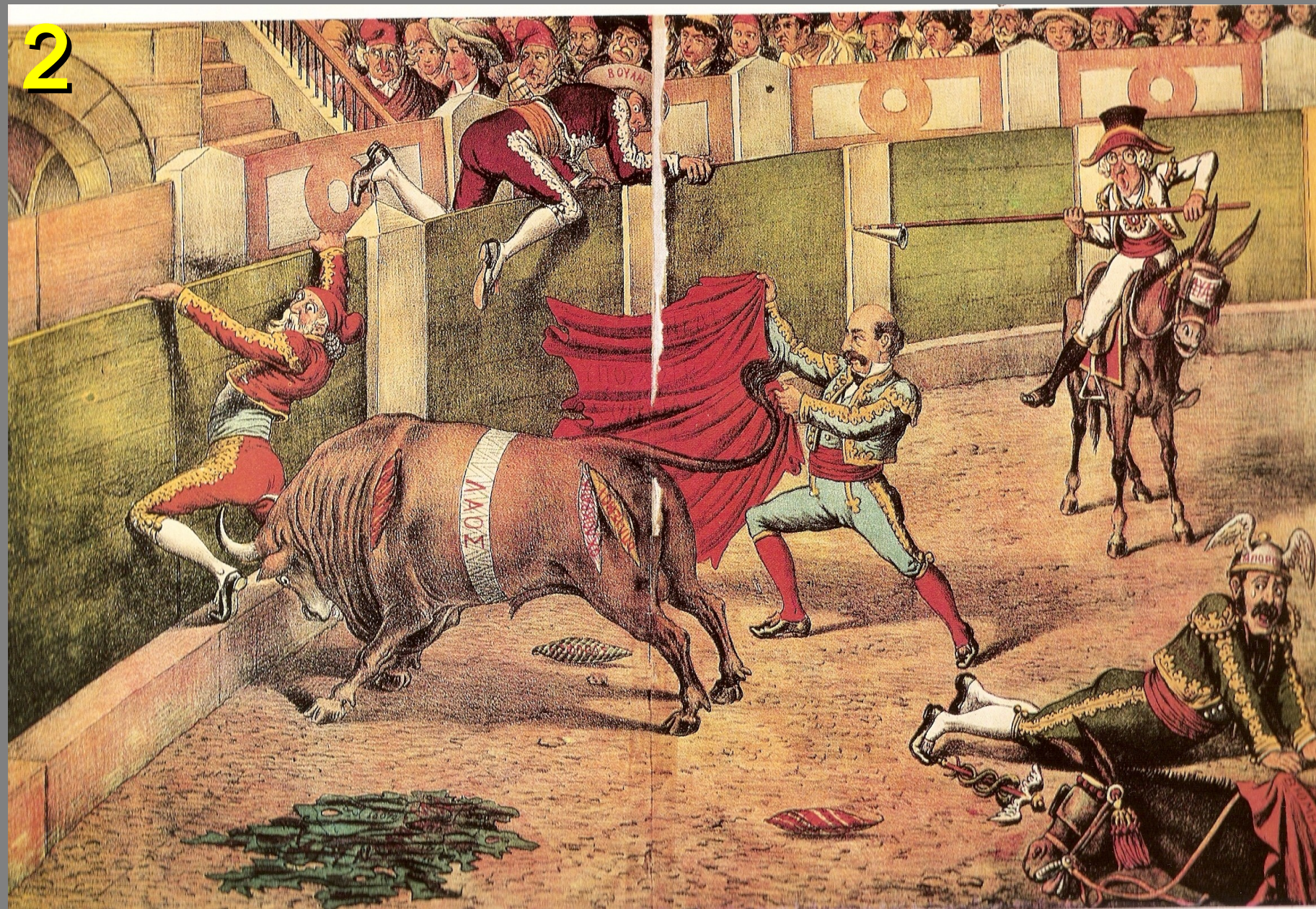
Παρατηρήστε τις γελοιογραφίες των διαφανειών που ακολουθούν. Στη συνέχεια:

1. Προσπαθήστε να αναγνωρίσετε τα πρόσωπα, τις ομάδες και τους θεσμούς που παριστάνονται.
2. Σχολιάστε τον τρόπο με τον οποίο παριστάνονται και προσπαθήστε να εντοπίσετε πού βρίσκεται το κωμικό/σατιρικό/ειρωνικό στοιχείο ως προς την αναπαράστασή τους.
3. Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, προσπαθήστε να συνδέσετε την κάθε γελοιογραφία με τα ιστορικά γεγονότα της περιόδου που εξετάζουμε. Θα σας βοηθήσει το χρονολόγιο στο τέλος της παρουσίασης.

1

2

3

4

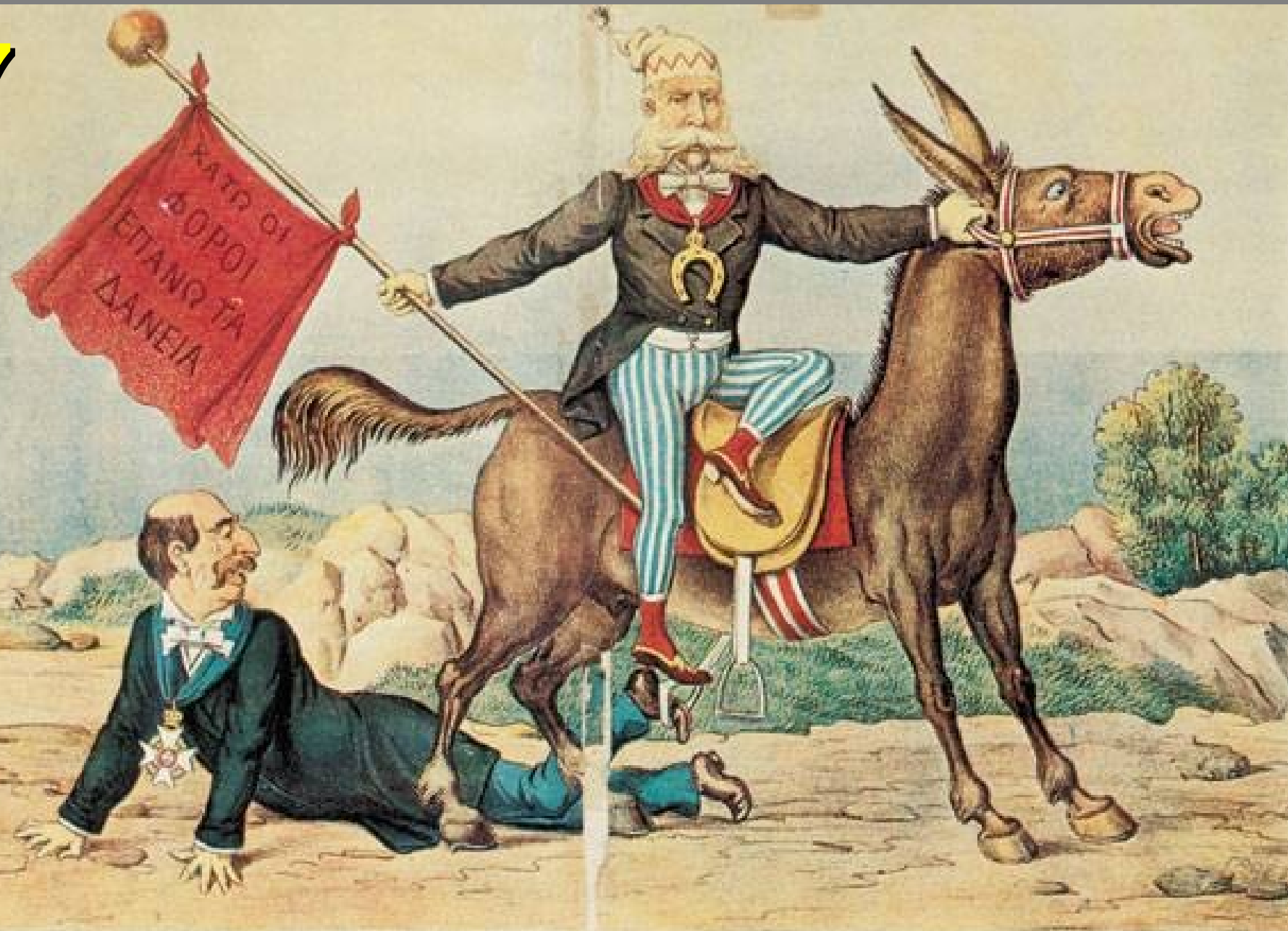
Μία από τις συνηθισμένες σατιρικές επικρίσεις έναντιον του Τρικούπη ήταν ή βαρεία φορολογία που έβαλε στο λαό. Στη γελοιογραφία του «Αριστοφάνη» (Νοέμβρης 1883), ή Καλλιγής και ή Τρικούπης φορτώνουν τό γάιδαρο Λαό.

6

Ισοζύγιο

7

ΚΑΤΩ Ο ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ ΚΑΒΖΑΛΑ Ο ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗΣ.

8

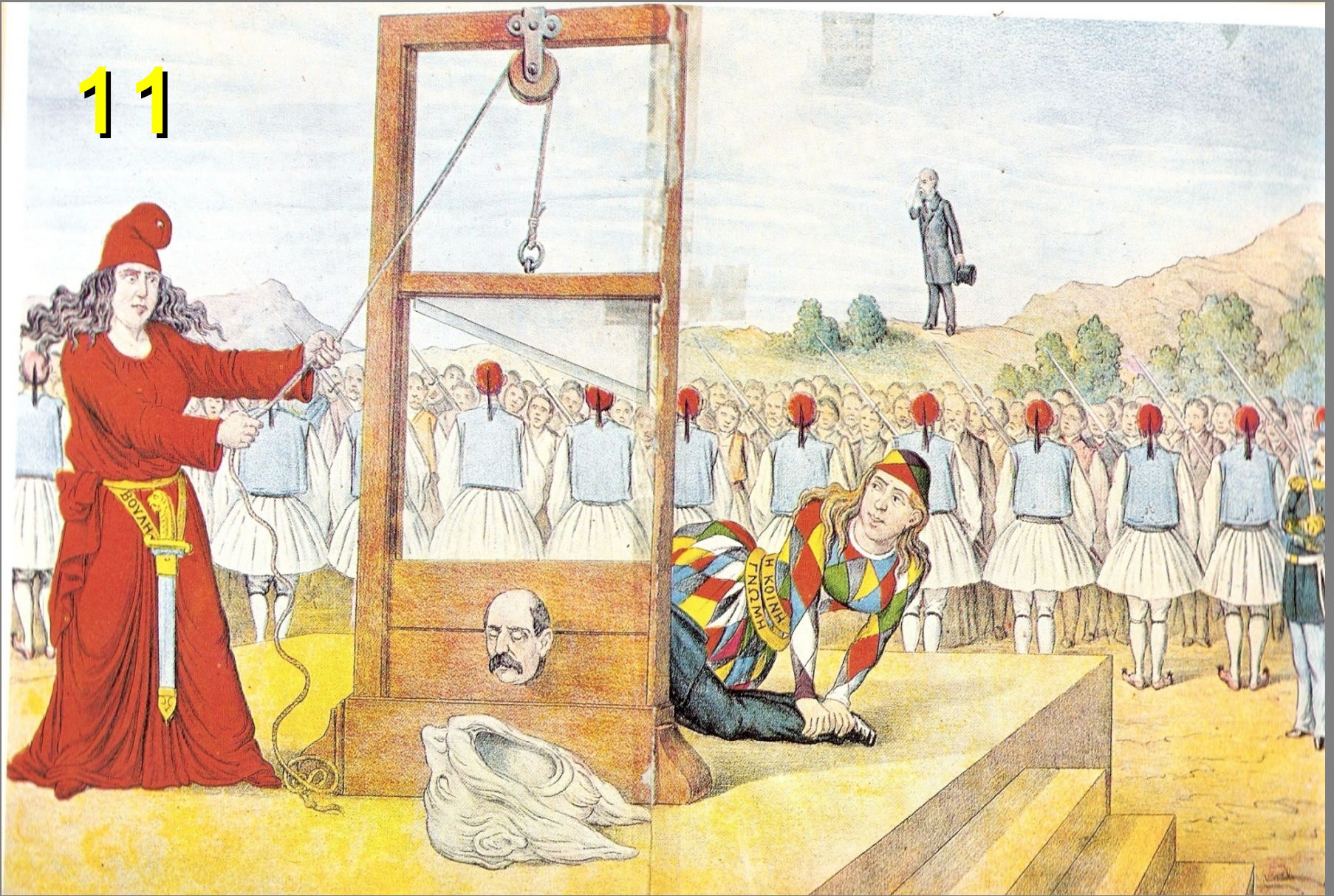

10

11

Χρονολόγιο

- 1880: στην πολιτική σκηνή της Ελλάδας κυριαρχούν πέντε κόμματα
- 1880-1882: κυβέρνηση Κουμουνδούρου
- 1882-1885: κυβέρνηση Τρικούπη
- 1882: Αύξηση φορολογίας κατά 12% (φόροι αροτριώντων ζώων, κατανάλωσης και τελωνιακοί δασμοί)
- 1884: σύναψη εξωτερικού δανείου 100 εκ. δρχ.
- 1885: τα αντιρρικουπικά κόμματα συνασπίζονται και στην πολιτική σκηνή επικρατεί ο δικομματισμός
- 1885: το έλλειμμα της Ελλάδας φτάνει τα 60 εκ. δρχ.
- 1885-1886: κυβέρνηση Δηλιγιάννη
- 1885: ο Δηλιγιάννης κηρύσσει μια δαπανηρή και καταστροφική για την οικονομία επιστράτευση
- 1886-1890: κυβέρνηση Τρικούπη
- 1887: σύναψη δανείου 185 εκ. δρχ.
- 1889: σύναψη εξωτερικού δανείου 125 εκ. δρχ.
- 1890-1892: κυβέρνηση Δηλιγιάννη
- 1892: ο βασιλιάς Γεώργιος παύει την κυβέρνηση Δηλιγιάννη και τοποθετεί πρωθυπουργό τον Τρικούπη
- 1892-1893: κυβέρνηση Τρικούπη / απέλπιδες προσπάθειες Τρικούπη για εξωτερικό δανεισμό
- 1893: πτώχευση της Ελλάδας
- 1895: εκλογές στις οποίες ο Τρικούπης αποτυγχάνει να εκλεγεί βουλευτής
- 1895-1897: κυβέρνηση Δηλιγιάννη
- 1897: ελληνοτουρκικός πόλεμος και ήττα της Ελλάδας
- 1897: επιβολή του Διεθνούς Οικονομικού Ελέγχου (ΔΟΕ)